

Aanvullend onderzoek naar een vliegroute van vleermuizen bij het hoogspanningsstation te Raalte

A&W-notitie: 22-247

opdrachtgever	Sweco Nederland B.V.
projectcode	22-247
Auteur(s)	M. van der Zwan - Krijn
status	concept
datum	10 oktober 2022
autorisatie	E. van der Heijden
kwaliteitscontrole	O. Stoker
uitvoerder	Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv Suderwei 2, 9269 TZ Feanwâlden Matrix II k1.08/1.09, 1098 XH Amsterdam Tel. 0511 474764, info@altwym.nl, www.altwym.nl

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Methode aanvullend onderzoek	2
3	Resultaten	4
4	Effectbeoordeling	5
5	Conclusies	6
6	Literatuur	7

Referentie

M. van der Zwan-Krijn 2022. Aanvullend onderzoek naar een vliegroute van vleermuizen bij het hoogspanningsstation te Raalte. A&W notitie 22-247. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

© Overname van gegevens uit deze notitie is toegestaan met bronvermelding.

1 Inleiding

In verband met de plannen voor de veldvervangingen aan het TenneT station aan de Westdorplaan 221 te Raalte, is in 2022 een ecologische beoordeling uitgevoerd om de plannen te toetsen aan de vigerende natuurwetgeving (Klous 2022). De conclusie van dit onderzoek was dat de aanwezigheid van belangrijke vliegroutes en/of foerageergebied van vleermuizen niet kon worden uitgesloten. Ten aanzien van vleermuisverblijfplaatsen werd geconcludeerd dat de te kappen bomen ongeschikt zijn als vleermuisverblijfplaats. Tot slot werd geconcludeerd dat ten aanzien van de voorziene bomenkap waar roekennesten aanwezig waren, een ontheffing dient te worden aangevraagd.

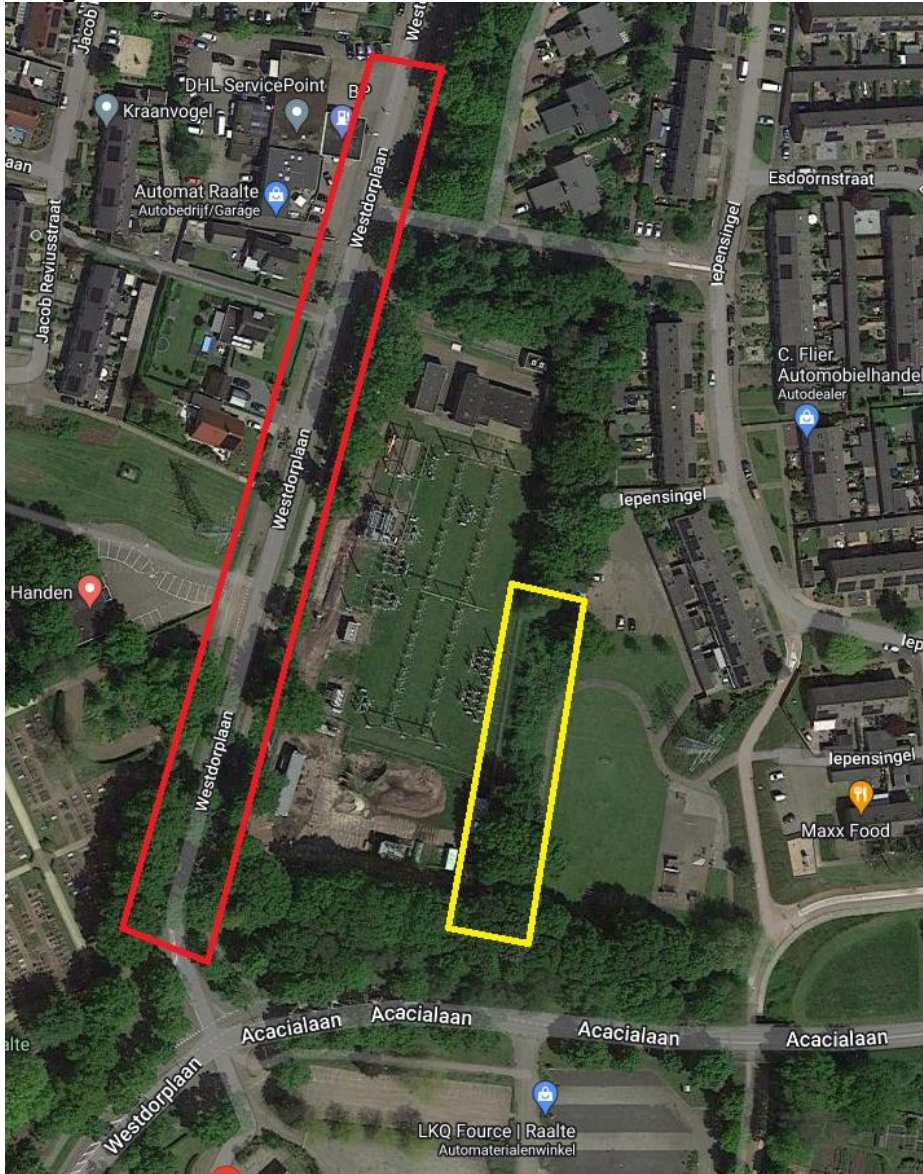
Omdat nog niet bekend was welke functie het plangebied vervult als vliegroute en/of foerageergebied voor vleermuizen heeft Sweco Nederland B.V. aan Altenburg & Wymenga Ecologisch Onderzoek B.V. gevraagd aanvullend onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van vliegroute en/of foerageergebied voor vleermuizen. In deze notitie presenteren wij de resultaten van dit onderzoek. Tevens worden de resultaten in het licht van de plannen beoordeeld volgens de vigerende ecologische wet- en regelgeving.

In hoofdstuk 2 van dit rapport is de methodiek van de uitgevoerde onderzoeken opgenomen. Hoofdstuk 3 bevat de resultaten van de onderzoeken en in hoofdstuk 4 is de effectbeoordeling van de beoogde herinrichting op de aanwezige natuurwaarden gedaan. In hoofdstuk 5 zijn de conclusies samengevat.

Altenburg & Wymenga Ecologisch Onderzoek B.V. presenteert in dit rapport de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het ecologisch onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2 Methode aanvullend onderzoek

Plangebied

Figuur 1. Bomenrij waar enkele bomen gekapt worden (geel omkaderd) en bomenrij langs de Westdorplaan (rood omkaderd)

Het plangebied is gelegen aan de Westdorplaan 221 te Raalte en bestaat uit een hoogspanningsstation en een braakliggend perceel ten zuiden van het hoogspanningsstation. Het terrein is omzoomd door bomen. De geel omkaderde bomenrij in figuur 1 betreft het onderzoeksgebied aan de oostkant van het plangebied waar bomenkap en het rooien van bosschages zal plaatsvinden. Het rood omkaderde gebied in figuur 1 betreft het onderzoeksgebied langs de Westdorplaan waar geen bomenkap voorzien is.

Vleermuisonderzoek

Om te bepalen op welke wijze vleermuizen gebruik maken van het plangebied en de omgeving, is nachtelijk vleermuisonderzoek uitgevoerd. Vleermuisonderzoek dient plaats te vinden volgens het Vleermuisprotocol 2021 (ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus). Daarin is vastgelegd hoe vleermuisonderzoek aan foerageergebied, verblijfplaatsen en vliegroutes dient plaats te vinden om tot uitspraken te kunnen komen die stand houden in juridische procedures. Bij vleermuisonderzoek moet rekening worden gehouden met een aantal veldbezoeken die gespreid in het jaar moeten plaatsvinden.

De bomen die gekapt gaan worden bevatten geen holtes die voor vleermuizen geschikt kunnen zijn als verblijfplaats. Het vleermuisonderzoek richt zich daarom alleen op het vaststellen van de aan- of afwezigheid van essentiële vliegroutes en foerageergebied. In de omgeving van het plangebied in Raalte kunnen verschillende vleermuissoorten voorkomen, waaronder Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis en Laatvlieger (NDFF). Uitgaande van de te verwachten soorten en de te onderzoeken functies zijn hier conform het protocol twee veldbezoeken in de periode 15 april-1 oktober uitgevoerd.

Tijdens de eerste onderzoeksronde is de focus voornamelijk gelegd op de bomenrij waar de kapwerkzaamheden zijn beoogd. (geel omkaderd, figuur 1) Tijdens de tweede onderzoeksronde zijn beide bomenrijen (de rood en geel omkaderde bomenrijen, zie figuur 1) onderzocht.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd onder voor vleermuizen optimale weersomstandigheden. Het plangebied is tijdens de veldbezoeken 's nachts onderzocht door twee personen met behulp van batdetectoren van het type Pettersson D240x (heterodyne/time expansion). In tabel 1 staan de data en de weersomstandigheden van de veldbezoeken.

Tabel 1. Overzicht van de onderzoeksinspanning en de weersomstandigheden tijdens het vleermuisonderzoek.

Datum	Periode	Doel	Weersomstandigheden
29 juni 2022	Avond	Vliegroute vleermuizen	Temp ± 21 °C, droog, windkracht 1 NO, onbewolkt
21 september 2022	Avond	Vliegroute vleermuizen	Temp ± 13 °C, droog, windkracht 1 NW, onbewolkt

3 Resultaten

Tijdens de eerste onderzoeksronde werden Gewone dwergvleermuizen, Ruige dwergvleermuizen en Laatvliegers waargenomen. Tijdens de tweede onderzoeksronde zijn alleen Gewone dwergvleermuizen en Laatvliegers waargenomen. De resultaten per periode zijn weergegeven in de bijlage.

Tijdens de eerste onderzoeksronde werden langs de oostelijke bomerij (geel omkaderd, figuur 1) in totaal 87 vliegbewegingen van Gewone dwergvleermuizen en 22 vliegbewegingen van Laatvliegers waargenomen die gebruik maakten van de noord-zuid verbinding langs deze bomerij. De Gewone dwergvleermuis vloog daarbij overwegend richting zuid. Door Laatvlieger werd er in beide richtingen ongeveer evenveel gevlogen. Het aantal Gewone dwergvleermuizen dat richting het zuiden vloog nam vanaf ca 20 minuten na zonsondergang gradueel af. Dit kan wijzen op een (kraam)verblijfplaats die zich in de nabijheid van de vliegroute bevindt.

Er werd tijdens de eerste onderzoeksronde ook geobserveerd door enkele Gewone dwergvleermuizen, Ruige dwergvleermuizen en Laatvliegers.

Ook tijdens de tweede onderzoeksronde werd gebruik gemaakt van de noord-zuid verbinding langs de oostelijke bomerij. De aantallen waren wel aanzienlijk lager dan tijdens de eerste onderzoeksronde. Dit is te verklaren omdat in deze tijd van het jaar de vleermuizen niet meer in grote concentraties bij elkaar verblijven en de vliegbewegingen daardoor meer verspreid in tijd en locatie plaatsvinden. Er werden in ieder geval 5 Gewone dwergvleermuizen en 3 Laatvliegers waargenomen die gebruik maakten van de noord-zuid verbinding langs de oostelijke bomerij. De Gewone dwergmuizen vlogen daarbij zowel richting noord als zuid. De Laatvliegers vlogen uitsluitend richting zuid.

Langs de westelijke bomerij (Westdorplan) werd tijdens de tweede onderzoeksronde geen vleermuisactiviteit waargenomen.

4 Effectbeoordeling

Op basis van de resultaten kan geconcludeerd worden dat de oostelijke bomenrij fungeert als belangrijke vliegroute voor de Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Het is niet uitgesloten dat zich in de nabijheid van de vliegroute een (kraam)verblijfplaats bevindt.

Op basis van het kapplan zoals bijgevoegd in Klous (2022) zal een 'gat' van circa 100 meter in de oostelijke vliegroute ontstaan. Daarmee wordt de aaneengesloten structuur zodanig onderbroken dat de bomenrij ongeschikt wordt als vliegroute. In de directe omgeving is de bomenrij langs de Westdorplaan in principe een geschikt alternatief lijnvormig element voor vliegroutes van vleermuizen. Echter is deze door de aanwezige straatverlichting kwalitatief minder geschikt als vliegroute. Dit betekent dat er geen geschikte alternatieve vliegroutes aanwezig zijn en dat de bomenkap aan de oostelijke boomsingel kan leiden tot een aantasting van de functionaliteit van in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen. De geplande bomenkap leidt om die reden tot een knelpunt met de Wet natuurbescherming. Er dient daarom een ontheffing te worden aangevraagd voor het aantasten van de vliegroute voor Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger.

De westelijke bomenrij (Westdorplaan) is alleen tijdens de tweede ronde onderzocht. Daarbij zijn toen geen vliegbewegingen voor vleermuizen aangetroffen. De bomenrijen langs de Westdorplaan worden echter ook niet als geschikt beoordeeld als vliegroute omdat er sprake is van veel lichtuitstraling richting de bomenrij en boomkronen en de bomen er ook lager zijn dan die langs de oostelijke bomenrij van het plangebied. Er is geen bomenkap voorzien bij de bomenrij langs de Westdorplaan. Wel wordt geadviseerd om de lichtsituatie hier aan te passen zodat er geen lichtuitstraling meer richting de boomkronen plaatsvindt en de route daarmee geschikt wordt als vliegroute voor vleermuizen.

5 Conclusies

Door de geplande bomenkap wordt de oostelijke bomenrij ongeschikt als vliegroute van Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Vanwege het ontbreken van geschikte alternatieven kan de bomenkap leiden tot een aantasting van de functionaliteit van in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen. De geplande bomenkap leidt om die reden tot een knelpunt met de Wet natuurbescherming. Er dient daarom een ontheffing te worden aangevraagd voor het aantasten van de vliegroute voor Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger.

6 Literatuur

Klous, R. 2022. Verkennend natuuronderzoek veldvervanging TenneT station Raalte. Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur. Referentienummer NL22-648800269-15260. Sweco Nederland B.V.

Krijn, M. 2020. Bomencheck 110kV Trafostation Raalte en quickscan zuidelijk perceel. A&W notitie 20-161. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

Sikkema 2018. Quickscan 110kV Hoogspanningsstation Raalte. A&W notitie 18-332. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Websites

- NDFF

Bijlage 1 Resultaten vleermuizen per periode

29 juni 2022

Zon onder: 22:01 uur

GD= Gewone dwergvleermuis

LV=Laatvlieger

		Noord	Zuid	Oost	West	Onbekend
Periode 1 22:00- 22:15	GD	0	1	0	0	0
Periode 2 22:15- 22:30	GD	0	26	0	0	0
Periode 3 22:30- 22:45	GD	0	18	0	0	0
	LV	6	6	0	0	0
Periode 4 22:45- 23:00	GD	1	12	0	0	0
	LV	3	4	0	0	0
Periode 5 23:00- 23:15	GD	5	10	0	0	0
	LV	1	1	0	0	0
Periode 6 23:15- 23:30	GD	2	2	0	0	0
Periode 7 23:30- 23:45	GD	2	1	0	0	0
Periode 8 23:45- 00:00	GD	4	2	0	0	0
	LV	0	1	0	0	0

12-09-2022

Zon onder 19:37

GD= Gewone dwergvleermuis

LV=Laatvlieger

		Noord	Zuid	Oost	West	Onbekend
Periode 1 19:30-19:45	Geen waarnemingen					
Periode 2 19:45-20:00	GD	3	0	0	1	0
Periode 3 20:00-20:15	GD	1	1	1	0	0
	LV	0	1	0	0	0
Periode 4 20:15-20:30	LV	0	1	0	0	0
Periode 5 20:30-20:45	GD	0	0	0	0	1
	LV	0	1	0	0	0
Periode 6 20:45-21:00	Geen waarnemingen					
Periode 7 21:00-21:15	Geen waarnemingen					
Periode 8 21:15-21:30	Geen waarnemingen					